

Čtyři dny
v červnu

Waterloo: bitva pro čest a slávu

IAIN GALE

I A I N G A L E

ČTYŘI DNY
V ČERVNU

vítězství, porážka, červen 1815

Copyright © 2006 by Iain Gale
Translation © 2012 by Jana Šimonová
Cover © 2006 by Larry Rostant
Originally published in the English language
by HarperCollins Publishers Ltd. under the title Four Days in June.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-484-0

*Věnováno památce
George Galea a Gilese Gordona*

Prolog

Sto dní

Mysleli si, že je poražen. Věřili, že se navždy zbavili tyrana, jenž po dvě desetiletí pustošil Evropu. Jak se však mylili. V nestřeženém okamžiku, kdy se všichni věnovali právě narozenému míru, vyklouzl z pout zajetí a vrátil se do Francie. Orlové znovu pozvedli svá křídla a císařství se chystalo do války.

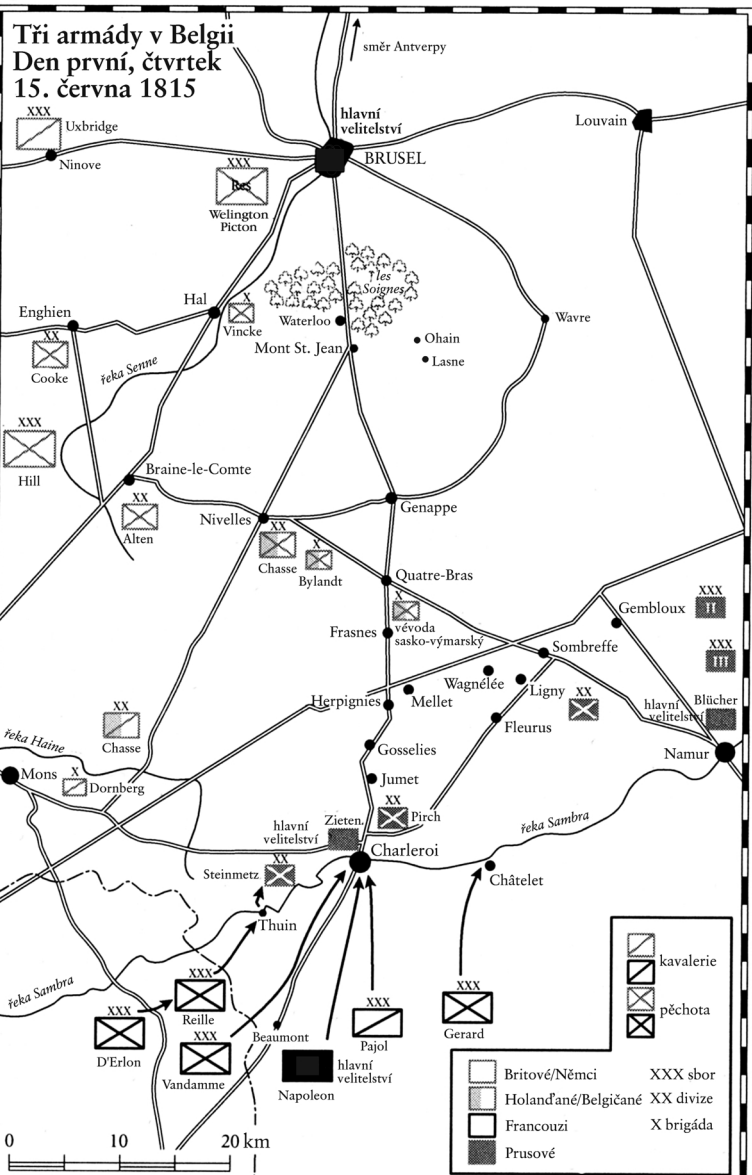
A tak teď červenokabátníci čekali, pozorovali a dohadovali se, odkud na ně zaútočí. Generálové, kapitáni, řadoví vojáci. Muži, kteří si mysleli, že už mají válčení za sebou. Muži, kteří si každý dle svého postavení představovali svoji budoucnost na koni po boku honících psů nebo jak holdují hazardu v Paláci svatého Jakuba nebo utrácejí tvrdě zaslouženou kořist v tavernách a nevěstincích v Liverpoolu a Londýně. Muži z hrabství na jihu a ve středu země a muži z drsného severu. Horalé a mladí sedláci, zlodějíčkové a jiná cháska. Ti všichni tu teď stáli jako vojáci.

Ti, kteří proti tomuto zpropadenému muži bojovali dlouhých osm let ve Španělsku. A spolu s nimi nová krev. Nezkušení civilisté a bledolící mladí nižší důstojníci, zlákáni příslibem nečekané poslední šance získat slávu a bohatství ve válkách se Skrčkem.* Jiní přišli, aby posílili jejich řady: Němci, Holanďané a Belgičané a vedle nich Prusové, a všichni se stejným cílem, tedy konečně dokončit to, co dle všech bylo již dávno vyřízeno.

* Britové nazývali Napoleona „Boney“, tedy „Skrček“, a to především kvůli jeho malé výšce (pozn. překl.).

Ti všichni tu nyní čekali s očima otevřenýma. Podivné letní počasí, kdy jeden den bylo horko a druhý hustě pršelo, jim nepřidávalo na klidu. Na polích rostlo žito a pšenice, klasy ještě zelené, stonky vysoké až po ramena. A červenokabátníci a jejich spojenci byli stále nepokojnější a nepřáli si nic jiného, než aby už dorazil.

Tři armády v Belgii Den první, čtvrtek 15. června 1815

XXX Uxbridge
Ninove

XXX Wellington
Picton

hlavní velitelství
BRUSEL

Louvain

XX Enghien
Cooke

Hal
XX Vincke

Waterloo
Mont St. Jean
Ochain
Lasne

Wavre

XXX Hill

Braine-le-Comte

XX Alten

Nivelles

XX Chasse
Bylandt

Genappe

Quatre-Bras

Frasnes
vévoda sasko-výmarský

XXX II
Gembloux

Sombreffe

XXX III

hlavní velitelství
Blücher

XX Chasse
Mons
X Dornberg

Herpignies

Mellet

Wagnélee

Ligny
XX

Fleurus

Namur

Gosselies

Jumet

XX Pirsch

řeka Samba

hlavní velitelství
Zieten

Charleroi

Châtelet

Steinmetz
XX

Thuin

XXX D'Erlon
XXX Vandamme

XXX Reille

Beaumont

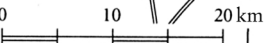
XXX Pajol

XXX Gerard

hlavní velitelství
Napoleon

- kavalerie
- pěchota

- Britové/Němci
- Holanďané/Belgičané
- Francouzi
- Prusové
- XXX sbor
- XX divize
- X brigáda

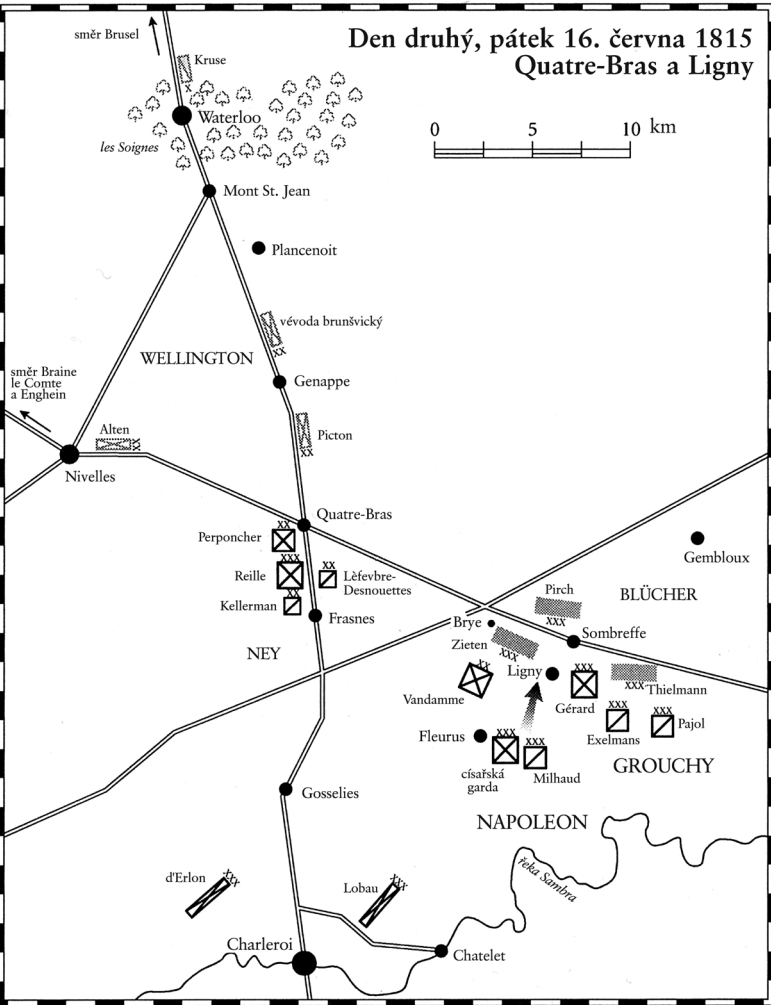
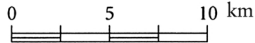

D E N P R V N Í

čtvrtek

15. června 1815

Den druhý, pátek 16. června 1815 Quatre-Bras a Ligny

Jedna

Charleroi, 3.30 ráno Zieten

Ten muž byl strachem bez sebe. Zietena to nijak neudivovalo. Jediným trestem za dezerci byla smrt a on dal svůj život všanc, když se zoufale rozběhl přes řady své vlastní armády a poté přímo k nepřátelským hlídkám. Jen zázrakem jej nikdo nezastřelil. Riskovat život, zradit svoji zemi. To je zvláštní statečnost. Odvaha pramenící ze zbabělosti. Tenhle Francouz však nevypadal jako zbabělec. Nevypadal ani jako hrdina. A vůbec, nevypadal ani jako voják. Na hlavě sice měl vojenskou čepici a na ní plíšek z mosazi s číslem 13. Třináctý regiment řadové pěchoty. Zieten se pokoušel rozpomenout. Jaké jsou to jednotky? Jaká brigáda? Kdo to tam na něj za řekou čeká? Nevadí. Dostanou to z něj později. Vojáky ze 13. si však pamatoval. Jako hrdiny – u Slavkova, u Jílového, u Wagramu, u Borodina. Dokonce s nimi sám zkrřížil meče – u Auerstedtu. Tento muž však nebyl z oněch Francouzů v roce 1806. Z těch, kteří o měsíc později k nesmírné hanbě Pruska pochodovali na Berlín. Tento muž, říkal si Zieten, je jiný Francouz – naprosto zmatený Francouz.

Nebyl oholený. Tak tři dny, počítal Zieten. Jeho uniformu tvořil jen dlouhý špinavý hnědý svrchník, i když pod ním na sobě měl řádný tmavomodrý kabát. Roztřepený žlutý límec a potrhané červenožluté nárameníky byly důkazem, že patřil do elitní jednotky voltizérů – ostrostřelců.* *Élite?* pomyslel si Zieten. Svoji

* Voltizéři byli pěchotní jednotka, zvláště cvičená k pronásledování a oslabování

mušketu zahodil. Jinak však zásoby měl – příděl chleba na čtyři dny a rezervní patrony – nosil to u sebe zřejmě proto, že chyběly vhodné prostředky pro jejich přepravu. Jestli se na ně Napoleon chystá s tímhle materiálem, není se čeho obávat. V hloubi duše si však generál byl vědom toho, že to jsou jen prázdné řeči. Tento muž není jejich typický voják. A proto je teď zde – v potměšile jidelně měšťanského domu, kterou Zietenův hlavní štáb zabral a kde nyní sídlí, v tomto bohem zapomenutém belgickém městě. Je blázen. Statečný zbabělec. Dezertér. Nechce bojovat. Předstával však výjimku. Tam venku za řekou stáli další, a ti, jak Zieten dobře věděl, byli jiní. Ostřílení vojáci odhodlaní bít se. Muži plní nenávisti. Vůči Prusům. Vůči mužům, jako je on sám.

Na stole leželo jídlo a láhev místního vína. Zrovna se chystal, že se nají, když toho chudáka přitáhli do místnosti. Zieten si všiml, jak Francouzovy oči zírají na hubenou kuřecí nohu, kterou držel v ruce, hodil ji tedy do ohně, a až příliš okatě, jak si uvědomil, si otřel mastné prsty o rudý límec svého tmavomodrého kabátu.

Francouz si sundal čepici, vlasy na hlavě měl řídké a mastné. Začal hovořit. Mluvil však se silným přízvukem; mumlal a komolil slova. Zietenův náčelník štábu, lakonický a vzdělaný von Reiche, se pokoušel jeho slova útržkovitě tlumočit:

„Říká, že je z 13. regimentu řadové pěchoty, pane. Z jednotky hraběte d'Erlona. Na několik dní se utábořili poblíž Beaumontu, na jihozápad od nás. Byl tam celý jeho regiment – tři bataliony. Asi okolo 1 200 mužů. Avšak někteří opustili řady, stejně jako on. Několik jeho přátel. A několik jich zemřelo. Přišli tam z Lille. Povídá, že než dorazil k našim, čítalo to pěšky deset kilometrů. A dalších deset až sem. Prý prošel skrze další francouzské jednotky. Byla tam spousta mužů. Snad na 20 000. Všichni vyzbrojeni. Viděl pěšáky, mnoho kanonů, kopiníků a myslivců. Jeden z jeho přátel byl zastřelen, další dva zatčeni četníky. Velmi se prý bál. Nechce bojovat. Chce pomoci, pane.“

nepřátelských vojáků z dálky. Sestavovali se z nejlepších šřelců francouzské armády. Avšak jejich účinnost v terénu snižovala skutečnost, že nebyli uvyklí boji zblízka (pozn. red.).

Francouz se nejspíše pousmál. Už od včerejška Zieten očekával, že se něco takového stane. Ale až doteď si nebyl jistý kdy. V tohoto muže doufal. Může mu však věřit? Velmi si přál, aby tomu tak bylo. Venku ležela hustá mlha. Bylo nemožné, aby hlídky něco zahlédly. Dokonce i husaři s bystrými očima z jeho vlastního regimentu, Čtvrtého, se vrátili s nepořízenou. Jakákoliv informace by teď byla cenná. Pokoušel se novinky utřídit a nevímal si Francouzova ustrašeného a zkroušeného pohledu.

„Dejte mu napít.“

„Generále?“

„Napít. Dejte mu napít. Vína. Vody. Přineste mu pohár vody. A židli.“

Stráž nalila vodu do otlučeného plechového poháru. Zieten vzal láhev s vínem a trochu ho do vody stříkl. Granátník přinesl jednu z mála židlí, které si nestihli vzít obyvatelé domu nebo z nichž jeho vlastní muži nenaštípali třísky na oheň. Francouz si sedl, pořádně se napil a snažil se vyloudit úsměv. Celý se potil. Polekaně otočil hlavu, když zvenku uslyšel, jak se někdo náhle zachechtal a roztránila se láhev. Dole na dvoře se rozjařeně bavili nižší důstojníci. Pokoušeli se zapomenout, že se bude rozednívat, zapomenout na bitvu, která, jak všichni věděli, dozajista přijde.

„Zeptejte se ho, co teď podniká Napoleon. Kde bude přecházet přes řeku? Shromažďuje své jednotky na jednom místě? Táhne sem? Na Charleroi? Zeptejte se ho.“

Francouzův obličej vypadal zase ustaraně. Otázky zodpověděl bez váhání. Možná až příliš rychle? Zieten se pokoušel zkoumat jeho reakce, nakolik se jim dá věřit.

„Prý existují různé zvěsti. Napoleon poslal do Paříže pro Neye. Belgičané ve Wellingtonově armádě budou dezertovat a přidají se k Francouzům. Wellington potáhne z Bruselu směrem k pobřeží.“

Tohle už Zieten taky slyšel. Před bitvou vždycky kolují všemožné dohady. Spíše ho zajímalo, zda jsou informace důvěryhodné a zda mu pomohou vyhrát nadcházející boj. A tak zajistil, aby se ten muž cítil dobře; zmírnil jeho strach, podnítil sebedůvěru, naléval víno a kousek po kousku se z toho mumlání dozvěděl, že

císař vydal rozkazy pochodovat k řece Sambře. A pak změnil tón. Podrobí ho poslední zkoušce.

„Proč jste dezertoval?“

Francouz těžce polkl a začal mluvit. Nemá císaře rád. Francii jistě. Ale Napoleona? Uplivl si na zem. Během posledních deseti let válek ztratil tři bratry. Je hospodářem z Normandie. Není žádný voják. Má dva syny. Chce mír. Oči se mu zalily slzami.

Zieten se usmál. Dobře. Tohle nehraje. A dávalo to smysl. Císař se chystal zaútočit – u Thuinu. Hodlal koncentrovat jedno křídlo armády. A namířit ho sem. K Charleroi. Takto narazí plnou silou na Steinmetzovu brigádu. Napoleon plánuje rozpoltit spojenecké řady, dříve než se stačí seskupit. A pak je pomalu všechny zničí. Jednu po druhé, svojí typickou strategií centrální pozice. Úžasný plán. Samozřejmě. A až nebezpečně jednoduchý. Právě tohoto se bál. Zieten musel jednat rychle. Blücher určitě do bitvy potáhne. Wellingtonem si nebyl tak jistý. Wellington, hrdina ze Španělska, se svojí armádou poskládanou z Britů, Holanďanů, Belgičanů a hannoverských vojáků. Jak se zachovají, až budou stát tváří v tvář silám mocného císařství? Postaví se jim? Ne, Wellington by nevzal nohy na ramena. Ale přijde jim na pomoc? Nebyl čas tuto otázku zkoumat. Pokud má být Napoleon zastaven, Prusové na něj budou připraveni.

„Reiche. Pošlete zprávu polnímu maršálovi Blücherovi. Sdělte mu, že se mě Napoleon chystá napadnout u Thuinu. A zajistěte, aby se depeše dostala i do rukou lorda Wellingtona. A ještě něco, tentokrát nezapomeňte poslat kopii generálovi von Gneisenau. Nechceme přece urazit vytríbené mravy nejvyššího velení, že?“

S Gneisenauem nikdy dobře nevycházel. Zieten nesnášel toho dychtivého Sasa a jeho úskočné politické intriky, které mu přinesly post náčelníka generálního štábu. Byl si rovněž vědom toho, že Gneisenau jej nenávidí. A že se pokusil zabránit tomu, aby byl povýšen na velitele sboru. Poslední slovo však měl papá Blücher. Teď starému brachovi dokáže, že v něj nevloží svoji důvěru nadarmo. Reiche vyběhl z místnosti a Zieten se obrátil na velitele stráží.

„Vyved'te ho ven a dejte mu najíst. Pak ho svažte, a jestli se pokusí utéct, zastřelte ho.“

Jakmile Francouz zmizel, Zieten se zamyslel, jako ostatně už častokrát, čím to, že Napoleon za posledních patnáct let dosáhl tak úžasných věcí. Francouzi neválčili tak jako Prusové. Neměli žádnou disciplínu. Velmi často viděl vojáky ustrojené tak, že by si s jeho nynějším hostem v ničem nezadali. Byli špatně vycvičení a neměli nijak zvlášť dobré velení. Přesto to byli muži, kteří dobyli Evropu, a není tomu tak dávno, co vládli říši rozkládající se od pobřeží Španělska k ruským stepím. To Napoleonova ješitnost je poznamenala. Jeho ego Francii stejně tak pozvedlo, jako ji uvrhlo do záhuby. Pravdou ale je, že to dokázali. Zieten se i přes všechno, co věděl a viděl, stále ptal sám sebe, jak je to možné.

Někteří hovořili o desetiletí, někdo o patnácti letech válek. Avšak Zieten bojoval v této válce, ve válce s Francouzi, po čtvrt století. Jako nižší důstojník husarů se účastnil útoku na Frankfurt. Byl u Valmy v roce 1794, když Napoleona znali jen pod jménem Bonaparte, jenž byl tehdy mladým obezřetným korsickým velitelem dobrovolníků. Byl svědkem toho, jak otrhaná francouzská revoluční armáda odrazila silné Prusy, a v tu chvíli si uvědomil, že celý jeho další život bude ve znamení boje proti nim. V bitvě u Jeny a Auerstedtu v roce 1806 si vysloužil velení nad regimentem. Poté se stal členem vojenského štábu. Hlavou se mu rychle míhaly vzpomínky. Obličjeje. Padlí kamarádi. Jména. Hlasy. Jejich osobitý smích. Připomínal si, jaký každý z nich byl, tak jako často ve chvílích ticha a temnoty. Jména. Tváře. A nejzřetelněji jejich hlasy.

Zvuky v táboře byly najednou přehlušeny třeskem vzdálené střelby. Tlumený rachot. Zieten se zaposlouchal. To jsou kanony. Šestiliberky. Plukovní artilerie. Zbraně, které ve francouzské armádě nechyběly ani v jediném sboru, a činily tak z něj soběstačnou armádu. To už začali u Thuinu. Francouzi ostřelují před samotným útokem. Samozřejmě uposlechne Blücherovy rozkazy do písmene. Stáhne svoje muže sem – do Charleroi –, bude to pomalý ústup s cílem chránit velikou pruskou armádu, jež se shromáždí u Sombrefe. Jeho předsunuté jednotky u Hamu a Thuinu

budou muset být obětováni, aby byl zpomalen postup nepřítele. Nejsou tu žádné jednotky, které by je posílily, nikdo jim nepřijde na pomoc. Oni jsou postradatelní. Bude je muset krýt Treskowska kavalerie. Prusové budou čelit přesile. A jeho starý dobrý regiment bude mít velké ztráty. Jiná alternativa však neexistovala. Zieten si byl velmi dobře vědom toho, že pokud bude postupovat příliš pomalu, bude obklíčen, a pokud příliš rychle, způsobí, že se rychle pochodující Francouzi vrhnou nejen na něj, ale na celé křídlo. A Fleurus by skutečně byl ideální pro částečnou obranu a možná i pro bitvu vedenou Blücherem. Prozkoumával to tam celý minulý týden. Věděl, jaká je tam půda, že je tam rokle a vzadu lesy.

Byl to samozřejmě velmi nechvalně známý terén. Místo, kde se již bitva odehrála. Před jedenadvaceti lety téměř ve stejnou dobu, kdy francouzská armáda rozdrtila spojeneckou armádu padesáti tisíc vojáků z Rakouska, Británie a Hannoveru, a poté se zmocnila Bruselu. Mnoho vojáků to považovalo za špatné znamení. Zieten se dotkl černého Železného kříže, který mu visel kolem krku. Kdyby byl pověřivý, což díkybohu není, považoval by ho za nějaký druh talismanu. Samozřejmě to však žádný talisman není. Přesto na něm spočinul rukou a cítil ten uklidňující chlad. Uvědomil si, co představuje. Krev. Sténání zraněných. Umírání. Hluk. Kouř. Viděl to tak jasně, jako kdyby se to stalo včera. Haynau. Před dvěma lety. Ta velká pláň u Lipska. Byl vyznamenán Železným křížem – první třídy. Gneisenau samozřejmě dostal titul hraběte. Nyní však nebyla vhodná doba jítřit staré rány. Je čas jednat. Čas bojovat. Čas nenávidět.

Brusel, 17.00
De Lancey

Byla neobyčejně krásná. Měla trochu dětský obličej, plné rty a velké kulaté oči a na mladou dívku vyzařovala neobyčejný klid. Byly tu samozřejmě i jiné ženy. Ženy, na které může být Španělsko pyšné. Ale Magdalena – jediná, po které celá ta dlouhá léta toužil, byla ona.

Byla Skotka. Jejím otcem byl sir James Hall, který vlastnil farmu v Dunglassu na pobřeží u Berwicku. Devět tisíc akrů a v srdci toho všeho jeho rozlehlý nový dům vystavěný ve výstředním gotickém stylu dle poslední módy. Při prvním pohledu na něj De Lanceymu připadalo, že je ještě temnější a ponuřejší než ty z románů paní Radcliffové. Magdalena ho však zbožňovala, on tedy musí také.

Nepotkali se v Dunglassu, ale v Edinburghu. Na zimním plese, za chladného prosincového večera, v městském sále. Tam ji, pod světlem pěti set svíček, ve víru tance uprostřed edinburghské smetánky, poprvé spatřil. Ten obličej neviděl nikdy předtím, přesto se mu zdál tak známý. Byl ohromen. Ten samý pocit se zrcadlil i v jejích očích. Přestal najednou tančit. Omluvil se své rozzlobené partnerce. Pak v tanci pokračoval – avšak křečovitě, bezmyšlenkovitě. Byl jako omráčený. Zásah do zad, odstřelená zvěř.

Konverzovali spolu. A tančili, pokud si vzpomíná. Jakmile ples skončil, De Lancey se téměř k ránu vydal temnými ulicemi nahoru do kopce do pevnosti, hlavu plnou myšlenek na Magdalenu. Měsíc poté, co se setkali, mu bylo uděleno rytířství. V rámci oslav

byl pozván do Dunglassu, kde se s ní procházel po zahradách. Po tom malém ráji. A právě tam, v tom pozemském edenu, pod dubovým stromem, kde její matka tak ráda sedávala v dobách, kdy sir James pobýval v zahraničí, požádal Magdalenu o ruku. A ona řekla ano.

„Budeme navždy spolu, Williame.“

„Ba co víc, má drahá. Nikdy tě neopustím. Nikdy.“

Svatba byla komorní. Jednoho svěžího jasného skotského rána, je to teprve dva měsíce. Kostel, ve kterém se obřad konal, kostelík Greyfriars uprostřed starého Edinburghu, byl vyzdoben kvetoucími větvemi a kyticemi narcisů. Ačkoliv architektonický styl kostela nebyl tak ornamentální, jak by si představoval, kněz, který je oddával, pan Inglis, známý provokatér, pronesl velmi vybranou řeč. Měl pocit, jako by naprosto odrážela ducha této doby. Svazek intelektu a krásy. Vzpomněl si na své sestry – na jejich pěkné květované mušlíkové šaty a na to, jak se chichotaly, když se s nimi jeho důstojníčtí přátelé pokoušeli seznámit.

Do Dunglassu poté odjeli již jako muž a žena. Následovalo deset neuvěřitelně nádherných dní. Jak jen ji miloval! V zahradách, kde vzkvétalo jaro ve své plné kráse, se na něj opět otočila a pohlédla na něj očima, které žádaly o ujištění.

„Nic nás nerozdělí.“ Znělo to spíš jako otázka.

„Nic. Má drahá, milovaná Magdaleno. Nikdy tě neopustím.“

Strávili spolu však jen krátký čas, jenž byl navíc stále přerušován jedním členem její rodiny. Nevadilo mu to, tak byl naplněn štěstím. A díky jejímu otci se jeho mysl otevřela tolika novým věcem.

Sir James mu umožnil dívat se na svět naprosto jiným způsobem. Brával ho na útesy čnicí nad vlnami, na kterých Dunglass ležel. Ukázal mu skály. Pověděl mu o jejich tajemství. O tom, jak se země zrodila. O pískovci a břidlici. O té nesmírné síle, jež roztrhala na kusy kdysi pevné části zeměkoule. A pak jednoho dne, když stál vysoko nad vlnami, měl najednou pocit, jako kdyby se ocitl v dobách, kdy skály, na kterých stál, ležely ještě na dně moře. Časoprostor byl vzhůru nohama. V dobách předtím, než revoluce a války zničily dokonalost země. Málem se mu zatočila hlava, jak hleděl do hlubin pod útesy – a zpět do propasti času.

Cítil, že stojí na prahu nějakého úžasného poznání. A pak uslyšel slova sira Jamese. „Jak říká Hutton, nenalzáme známky počátku světa – stejně tak, jako nevidíme jeho konec.“ Žádný konec. Svět bez konce. Cítil náhlé opojení. Rozum ho unášel někam daleko, tam, kam jej bude lehce doprovázet i představitivost. Viděl náznak něčeho, co se zdálo být... věčností.

Ještě než se nechal docela pohltit touto myšlenkou, objevila se najednou Magdalena. Přišla, jak mu řekla, aby jej „zachránila“ před svým otcem. Později, když jí vyprávěl, jak fascinován je tím, co mu vysvětloval sir James, zavedla ho do „muzea kamenů“ – kamenů, které sama nasbírala na nedaleké pláži pod útesem. Sestoupili dolů na úzkou oblázkovou pláž a ona ho políbila. Požádala ho, aby zavřel oči, sehnula se, něco zvedla a pak mu do ruky vložila kámen. Byl malý, světle žlutý, protkaný bílou. Pak mu hlasem sotva slyšitelným – jemným hlasem, do kterého burácely vlny – zašeptala do ucha:

„Navždy.“

Ten studený kulatý oblázek teď cítil v kapse kabátu, kde jej měl stále uložený. Hladil jej palcem a ukazováčkem. Kameny. Nesmírně staré kameny. Kameny představující důkaz neochvějného trvání jeho nové rodiny. Kameny trvají po generace, pomyslel si. Hallovi měli ve farním kostele, jejich kostele, vlastní hrobku vyrobenou z místního pískovce. Kameny odrážely jeho touhu po stálosti. Po Magdaleně. Stejně jako ony tu vždy bude i ona. Jeho pevná jistota ve světě, ve kterém byl až příliš často svědkem toho, jak se vmžiku přímo před ním přátelství rozplynou za rachotu střel. Magdalena, stejně jako kameny, byla věčná.

A tak se jednoho dne, společně jako manželé, vydali do Londýna. Wellington si přál, aby se právě De Lancey stal jeho generálem-ubytovatelem, *de facto* náčelníkem štábu. Nebyl to zrovna post, po kterém by toužil – post plukovníka generálního štábu. Ale byla to pro něj čest, a on rád souhlasil. Chtěl být svědkem toho, až se konečně vypořádají se Skrčkem. A ačkoliv sloužil jako zástup, než se vrátí sir George Murray z vojenské operace v Kanadě, konečně se zdálo, že má nakročeno k povýšení, na které tak dlouho čekal.

Na konci května dorazil do Bruselu. Magdalena za ním přijela teprve před týdnem – a bylo to nejkrásnějších sedm dní v jeho životě.

Jeho povinností bylo pouze být po boku vévodovi – „panu urozenému“, jak ho De Lancey a jeho bratři důstojníci s úctou nazývali – jednu hodinu denně, a každý den se z jejich honosného bydlení v domě hraběte de Lannoy na Impasse du Parc u Parc Royale vydávali na promenády kolem města.

De Lancey velmi rád ukazoval své mladé manželce krásy kontinentu – a téměř se stejnou oblibou ji předváděl všem těm švihákům a kráskám britské smetánky, kteří se přeplavili přes kanál La Manche v očekávání nadcházející bitvy. Oni dva se však pokud možno neúčastnili všech těch bálů a formálních večeří a raději zůstávali spolu sami.

Odmítli i pozvánku na ples, který se konal dnes večer a byl pořádán samotnými Richmondovými. Vévoda, jak se domníval, jistě navrhl, aby se účastnili. Ukazovat se na veřejnosti bylo dobré pro morálku a byl si rovněž velmi dobře vědom toho, že Wellington se rád obklopuje ženami. De Lancey si však chytře nachystal výmluvu v podobě malé soukromé večeře se svým starým přítelem Miguelem d'Alavou. Byl si jist, že se z ní utrhne brzy a bude moci spěchat za svojí manželkou. Teď, když dal svému sluhovi na večer volno – sloužící měli rovněž svůj bál –, litoval, že byl tak velkorysý. Marně se snažil navléci si kabát.

„K čertu s těmi zatracenými metály.“ Spletité záležitosti nebyly jeho silnou stránkou. „Miláčku. Pomoz mi prosím. Ty prokleté medaile. Jak si je mám připnout?“

Vzala do ruky Rytířský kříž – a pak další zlaté a stříbrné medaile a kříže – hmotný důkaz jeho statečnosti, a drobnýma ručkama je začala připínat na jeho kabát. Přitom k němu pozvedla oči. Ty oči.

„Williame, vyprávěj mi zase o Talaveře. A o Bussacu. O tom, jak se naši chlapi dostali přes vrcholek a hnali Francouze z toho kopce dolů. A o Badajozu. Tuhle část mám úplně nejraději. A o těch chudácích, o těch tvých statečných hoších a jejich zoufalém útoku na hradby. O tom, jak poté přišlo slavné vítězství.

Jak vévoda plakal. A o všech těch hrůzách. Prosím povídej, Williame. Musí to být skutečně úžasné, být vojákem!“

„Není to zase tak ohromné, jak si představuješ, Magdaleno. Většinu času vojáci pochodují. Nebo čekají. A když opravdu přijde bitva, je to ta nejstrašnější věc, jakou jsi kdy zažila. Ale ano, je v tom velkolepost. Nic velkolepějšího snad ani neexistuje... tedy kromě lásky.“

„Ach, Williame. Myslíš, že bych mohla nějakou takovou vidět? Mohla bych jet s tebou? Některé manželky to tak dělají. Paní Fortescueová mi říkala, že žena ubytovatele Rosse ze Čtrnáctého doprovázela svého manžela na mnoha jeho válečných výpravách, po celých deset let, a že je odhodlaná být s ním i při této bitvě.“

„Magdaleno. Moje drahá, milovaná Magdaleno. Ty nejsi manželka obyčejného ubytovatele. Já jim velím. Jsem plukovník.“

„Ale já bych tě tak strašně chtěla vidět v akci, Williame.“

„Už jsem ti to říkal, miláčku. Já nechodím ‚do akce‘. Moje role spočívá v tom, že přijímám a vydávám rozkazy. Během bitvy budu s vévodou. Po jeho boku. A budu tlumočit jeho rozkazy. Tak bude vypadat moje ‚akce‘.“

„Já bych ale tolik chtěla být u toho, až se naši chlupci s tím Bonapartem konečně vypořádají. Tahle bitva bude poslední. Všichni to říkají.“

„Troufám si tvrdit, že alespoň v tomto se zase pro jednou ‚všichni‘ shodnou, miláčku. Ještě jedna bitva.“

Usmála se a objala ho. „Je to opravdu takový netvor, jak se o něm vykládá, Williame? Viděl jsi ho někdy? Papá říká, že v Brienne byl velmi tichým žáčkem. A velmi laskavým. Chytrým. Prý byl dobrý v koulování.“

„Tvůj otec, moje milá Magdaleno, při vši úctě neznal Bonaparta takového, s jakým máme co do činění nyní. Ten člověk je tyran. Už jsme si mysleli, že jsme se ho my a celý svět zbavili. A on se teď vrátil. Nebyl spokojený s mírem, který všichni ctíme. Stále touží zmocnit se celého světa. Ovládnout jej. Náš svět. Ze svobodných Britů by udělal otroky a svět by sevřel do okovů své nadvlády. Prohlašuje, že vše dělá ve jménu svobody, nejedná se však o svobodu, jak ji vnímám já: o svobodu, za kterou bojujeme.

Kdybys, Magdaleno, zažila věci, které jsem zažil já. Strašlivé věci. Ve Španělsku. Napáchané jeho jménem. Nemluvila bys o školá-
cích a sněhových koulích. Je to tyran, Magdaleno. Prokletí. Čisté
zlo. A my ho teď musíme umlčet. Navždy.“

„Já... už tě o to prosit nebudu, Williame.“ Pustila ho z náručí.

„A já se omlouvám. Nechtěl jsem se nechat tak unést.“

„Víš, Williame,“ opět se pověsila na jeho vysoké, silné tělo,
rukou jej hladila po zádech, nohou se opírala o jeho; dotkla se
patky jeho hustých černých vlasů, prstem přejela po jeho licousu,
„mým záměrem nikdy nebylo krotit tvoji vášeň.“ Podívala se mu
zpříma do očí. A usmála se na svého pohledného vojáka.

„Magdaleno. Jsem zcela odzbrojen.“

„Ne, Williame,“ uvolnila své sevření, otočila se a potom se na
něj opět zadívala. Hrála si na nesmělou. „Ba právě naopak. Víš,
když nás poprvé představili, docela jsem se tě bála. Vzal jsi Edin-
burgh útokem. Největší senzace ve městě. Tak okouzlující. Ty
můj... upovídáný vojáčku.“ Zahihňala se.

„Magdaleno, prosím. Já jsem voják. Jsem důstojník. A rozdávám svým mužům rozkazy.“

Znovu se usmála. Sledovala jej přivřenými víčky. Hrála si se
světlem šedou hedvábnou mašlí dole ve svém hlubokém *décolleta-
ge*. „No tak dobře. Nepodléhám snad i já tvému velení? Jaké
budou tvoje rozkazy?“

Na večeři přišel samozřejmě pozdě. Dorazil celý rudý a roztě-
kaný. Pomačkaná vázanka mluvila za všechno. D'Alavovi to však
nevadilo. De Lanceyho znal už řadu let. Sloužili spolu v boji
proti Francouzům a za jeho rodnou zemi. Táhl spolu do bitev
s jejich přítelem Wellingtonem. Rovněž věděl, že se teprve ne-
dávno oženil. A v dobách, kdy dnešní den může taky být vaším
posledním, existovaly mnohem důležitější věci než lpění na spo-
lečenské etiketě. Navíc, Angličanovu společnost vždy rád uvítal.
De Lanceymu zase imponovala neformálnost d'Alavovy domác-
nosti. Zvykl si na ni ve Španělsku. Byl přece svým vlastním
pánem. Nesnášel dvorskou pompu a upjatost důstojníků posád-
ky. Upřednostňoval uvolněnou atmosféru života během tažení,

kdy jednu noc jste mohli strávit v hostinci a druhou venku na bitevním poli. A Španělův dům měl k tomu nejbliž. Rovněž tak nečekaný pocit radosti a každodenních nových zážitků v životě s Magdalenou.

„To mi řekni, Williame.“ Bodrý Španěl s ustupujícími vlasy upřel svoje tmavé, téměř černé oči na svého starého přítele, ušklíbl se a napil se těžkého červeného vína, které si sem s sebou vzal v nemalém množství z vlastních vinic v Navarre, když byl do Bruselu vyslán jako španělský velvyslanec. „Ze všech mužů tobě věří vévoda nejvíc... dokonce víc než mně. Jak se chce s Bonapartem vypořádat?“

„Víš stejně dobře jako já, Migueli, že lord Wellington se nikdy obzvlášť nesvěřuje s tím, co hodlá podniknout na bojišti. Tak třeba při tažení v Salamance, jak si jistě dobře vzpomínáš, se neráčil podělit s žádným plánem ohledně toho, jak se bude postupovat, a to ani se sirem Georgem Murrayem. Na to, Migueli, aby nás všechny držel v nevědomí, co se týče jeho záměrů, je on učiněný expert. Bude zasedat u stolu s generálním štábem a mást jim hlavy svými rozličnými instrukcemi, jak rozmístit síly. A potom, ani ne za dvanáct hodin, mi nařídí, abych vydal rozkaz, podle kterého brigády potáhnou úplně opačným směrem. Co však víme jistě, je to, že až Bonaparte zahájí útok – a on ho zahájí –, jeho terčem budeme velmi pravděpodobně my, Britové, a naši holandsští a belgičtí spojenci. Víš přece, že když se vévoda minulý měsíc setkal s knížetem Blücherem, bylo dohodnuto, že se obě armády budou vzájemně podporovat a hlavní komunikační osa povede po cestě od ležení pruské armády v Sombreffe – k nám, k Nivelles.“

„Jistě, Williame. Jsem si toho vědom. Ale co si myslíš, že podnikne? Ten ‚netvor‘, jak ho všechny vaše krásné dámy tady v Bruselu nazývají. Copak Wellington není posedlý myšlenkou, že se Bonaparte chystá napadnout jeho pravé křídlo – a odříznout ho tak od komunikační a únikové cesty k moři, k Antverpám? Co když se však, Williame, mýlí? Mám za to, že vaše linie je moc dlouhá. Předpokládejme, že se plete. A že to bude Blücher, kdo bude napaden jako první. Přemýšlej. Jak se vám potom podaří

přesunout se natolik rychle, abyste byli schopni pomoci Prusům? Nemyslím si, že byste to dokázali. A proto tedy...,“ natáhl ruce před sebe, jako kdyby před sebou tlačil dva předměty, „... Francouzi vás rozpůlí vedví. A pak...,“ luskl prsty, „... jedna...“ Opět luskl prsty. „... Dvě. Mám dojem, drahý příteli, že tu před sebou máme prostý konflikt zájmů. A říkám si, budou tvoji milí přátelé Prusové – kníže Blücher a hrabě von Gneisenau – sdílet můj názor?“

„Wellington dodrží svoje slovo, Migueli. To víš velmi dobře. Potáhne Blücherovi na pomoc.“

„Ale s čím, Williame? S čím? S touhle armádou dvaceti národů? Pokud někdo nepochybuje o tom, jak dobře umí Britové bojovat, jsem to já. Ty a já, my jsme zažili Badajoz, Salamanku, Vitorii. Ale tahle armáda? Sám Wellington ji nazval ‚politováníhodnou‘. Slyšel jsem, že na každého britského vojáka připadají dva Němci, Holanďané nebo Belgičané. Polovina vaší armády jsou Němci. Nebojují samozřejmě špatně, je to Královská německá legie. Ve Španělsku si vedli dobře. Co však, Williame, ti hanoverští vojáci? Ta domobrana? Rolníci a statkáři. A jedna třetina vašich mužů jsou Holanďané – z nichž většina, a to nepopřeš, nosí stejné uniformy s jinými klobouky a bojuje za jiné zástavy, ještě před rokem se oddaně bila po boku Bonaparta!“ Bouchl prudce pěstí do stolu.

De Lancey se k němu naklonil přes stůl. „Nepopírám, že máš pravdu, Migueli. Obeznamím tě však s fakty, o kterých možná nevíš. V tuto chvíli máme k dispozici devadesát pět tisíc mužů a Prusové téměř sto třicet tisíc. Máme víc děl, než jsme kdy při nějakém tažení měli, a nemáme nouzi o munici. Věděl jsi, že vévoda měl tuto ‚politováníhodnou‘ armádu pod svým velením dva měsíce a že provedl rozsáhlou reorganizaci? Že v každé divizi, kromě Gardy, jsou britské bataliony doplněny červenokabátníky, veterány z německé legie? Že dokonce i u divizí Gardy byly tři bataliony mladých vojáků posíleny ostřílenými hochy z poloostrova? Že do každé brigády, která se skládá ze zelenáčů, čerstvých rekrutů z hrabství, nechal přiřadit zkušené bataliony německých řadových vojáků? A že hodlá nechat ony dvojaké Belgičany a Ho-

landány v týlu? Ne, Migueli. Tahle armáda není tak směšná, jak si myslíš.“ De Lancey se znovu opřel do židle. Usmál se. A napil se vína.

„Williame. Drahý příteli. Není třeba se rozčilovat. Opravdu Wellingtonovi nesmírně důvěřuji. Mám však obavy z toho, co se svojí armádou udělá.“

„To závisí čistě na Bonapartovi. A jeho záměry vyjdou najevo velmi brzy. Možná je ti známo, že již měsíc náš přítel plukovník Grant pilně shání informace ve francouzských liniích, stejně tak, jak se mu to dařilo ve Španělsku. Nyní víme, že Bonaparte shromáždil slušnou armádu – okolo dvou set tisíc mužů. A že zřejmě sto dvacet pět tisíc z nich čeká přímo před námi na hranicích. Co však nevíme, je to, kde vlastně hodlají zaútočit. Možná u Mons. Nebo u Tournai. Nebo u Charleroi. Jakmile to zjistíme, adekvátně zakročíme.“

„Dobře však víš, Williame, že Wellington preferuje obranu. Tam je silný v kramflecích. A máme tu problém, můj příteli. Kníže Blücher – maršál ‚Vorwärts‘ – zase rád útočí. Wellington pohodlně získává zásoby z pobřeží. Blücher však za zásobování musí platit. Dokážeš si představit, co ho to musí stát, když tam jen tak čeká a sedí na zadku?“

De Lancey na to tentokrát nic neodpověděl. Ze zkušenosti věděl, že si ho kamarád jen dobírá. Vždyť oba dva věřili, že jejich společný přítel, jejich velitel, hrdina ze Španělska, miláček Evropy, bude nakonec tím, kdo zvítězí. Prostě jen hráli stejnou hru jako před každou bitvou ve Španělsku. Z jejich konverzace však nicméně vplynulo několik velmi znepokojivých okolností a De Lancey si s nelibostí uvědomil, že se týkají i jeho. Zamyšleně hleděl na svůj talíř, znovu se napil vína, pečlivě si rozmyslel, co řekne, a pousmál se, než začal odpovídat.

Ještě ani nestačil otevřít ústa, když se rozlétly dvoukřídlé dveře jídelny, přichvátal d’Alavův komorník a pošeptal mu něco do ucha. „Vypadá to, že za tebou přišel posel, De Lancey,“ promluvil d’Alava. A vesele se zašklebil. „Od tvé ženy.“

Do jídelny byl uveden perfektně upravený a nablýskaný mladý růžolíčí britský pobočník, meč mu cinkal po boku a ostruhy

zvonily o naleštěnou dřevěnou podlahu. Odevzdal De Lanceymu zprávu. D'Alava se rozesmál a bouchl pěstí do stolu.

„No, můj drahý Williame. Vidíš? Jsi pryč jen hodinu a tvoje půvabná žena tě už potřebuje. Ach, příteli. Je krásné být mladý a zamilovaný.“

De Lancey rozbalil listinu. Rychle si ji přečetl. Vyskočil na nohy. Nařídil pobočníkovi: „Počkejte.“ Pak se obrátil na d'Alavu. „Bohužel se velice mýlíte, señore. Mohu vás ubezpečit, že toto není zpráva od mojí ženy, nýbrž spěšná depeše pro vévodu z Wellingtonu. Obávám se, můj drahý Migueli, že naše příjemná večere je u konce.“

„Mohu vědět, oč jde?“

„Je to od Berkeleyho, našeho muže na velitelství prince Oranžského, v Braine-le-Comte. Vypadá to, že dnes v poledne obdržela princova kancelář informaci od generála Dörnberga, že Bonaparte překročil hranice. Princ tam však nebyl, aby zprávu přijal. Byl tady v Bruselu a podával hlášení o ‚lehké střelbě‘, která byla slyšet ve směru od Thuinu. A tak se stalo, že nikoho nenapadlo s Dörnbergovou zprávou něco dělat – trvalo to dvě hodiny. Až na ni narazil Berkeley. Migueli, ztratili jsme dvě hodiny. Bonaparte je v Charleroi.“

„Bůh nám pomáhej.“

„Musím jít za Wellingtonem. Adieu, Migueli. Ještě jednou ti děkuji za tvoji pohostinnost. Nashledanou.“

„Nashledanou na bitevním poli, Williame.“

Potřásli si rukou – velice nebritské, pomyslel si De Lancey –, což se pro oba dva stalo něčím mnohem víc než jen gestem rozloučení. Tento pozdrav byl symbolem víry, že oba přežijí. Stejně jako před Salamankou, Badajozem a Vitorii.

De Lancey se otočil a spěchal ke dveřím, následován pobočníkem, a pokračoval halou osvětlenou svícemi, kde se zvonění ostruh mladého muže změnilo na lehké klepání o černobílou mramorovou dlažbu šachovnicového tvaru. U dveří se De Lancey opět obrátil, zvedl ruku a ještě naposledy přítele pozdravil.

„Setkáme se v bitvě, Migueli. Tam oba poznáme, co je naše armáda opravdu zač. Stejně jako Bonaparte.“

Usmál se, otočil se směrem ke dveřím a vyšel ven do teplých večerních ulic. Venku pod schody na něj čekal pobočník a držel svého koně za hrušku sedla. De Lancey, který sem přijel kočárem, beze slova popadl otěže a vyhoupl se nahoru. Pobočníkovi došlo, že je bezpředmětné cokoliv namítat, takže koně pustil a De Lancey, který rovněž nepromluvil, pobídl malé hbité kaštanové zvíře po ulici a vzápětí již cválali. Běžící kůň polekal několik procházejících se párů a přiměl je zacouvat k okolním zavřeným oknům.

Do domu, který si zabral Wellington, to nebylo daleko – bylo to honosné sídlo táhnoucí se z Rue Royale na západ k parku. De Lancey zastavil koně, seskočil, a aniž zvíře přivázal, spěchal kolem stráží v červených kabátech, prošel těžkými dubovými dveřmi na nádvoří a vstoupil do domu.

Vévoda stále ještě seděl u stolu, kde se podávala večeře a na kterém, ačkoliv nádobí již bylo sklizeno, stálo osm sklenic na víno a napůl plná karafa s portským. Všude – po stole, na židlích, na podlaze – ležely papíry. Mapy, plány, rozkazy, hlášení. Wellington ani nevzhlédl a pokračoval ve čtení.

„Generálu D’Alavovi se daří dobře?“

„Dobře, pane. Posílá nejsrdečnější pozdravy.“

„Buďte tak hodný, De Lancey. Táhleten list papíru. Táhle. Ano, ten. Depeše od generála von Zietenena. Přečtěte si ji, prosím.“

„Pane, já sám přináším depeši.“

„Jistě. Jistě.“ Wellington zvedl hlavu. „A předpokládám, že jejím obsahem je zpráva, že Bonaparte napadl Prusy... u Charle-roi? Je to tak?“

„Ano, pane. Ale jak...?“

„Přečtěte si Zietenovu depeši. Tak čtěte.“

De Lancey zvedl složenou listinu a otevřel ji. Byla to stručná zpráva. Důrazná žádost o pomoc. Prusové byli tedy skutečně napadeni, a to u Thuinu. Což je důkazem toho, že cílem Francouzů je Charle-roi.

„Je to tak, jak jsme se domnívali, Vaše Milosti. Úskočný francouzský plán. Bonaparte se chce vklínit mezi nás a Prusy. A zde-

cimovat nejdřív jejich armádu a pak tu naši. Je to naprosto jasné.“

Je to přesně tak, jak předpovídal D'Alava. Zatlouci mezi obě armády klín a rozprášit nejdřív jednu a potom druhou.

„Pane, musíme jednat. Co zamýšlíte? Dozajista bychom měli upozornit První divizi. Povolat zálohy do zbraně. Jaké jsou vaše rozkazy, pane?“

„Mé rozkazy, sire Williame, budou zanedlouho jasné. Nemám však v úmyslu houfy Bonapartových špehů a jiných jeho příznivců bavit tím, že budu po Bruselu poskakovat jako nějaká vyděšená panna o svatební noci. A navíc mám dojem, že je to lest.“

Přímo ve stěně za Wellingtonem se otevřely dveře a dovnitř vstoupilo šest mužů. Důstojníci generálního štábu. Honosná přehlídka červené, modré a zlaté. Fitzroy Somerset, vévodův sekretář; sir Alexander Gordon, jeho hlavní pobočník; George Lennox a George Cathcart, další pobočníci; člen De Lanceyovy kanceláře, Alexander Abercromby z Gardy; a George Scovell. Wellington k nim promluvil, aniž by zvedl hlavu od svých listin.

„Takže, pánové. Dáme se do toho. Máme hodně práce.“

O půl hodiny později dorazil De Lancey, stále na koni pobočníka, ke svému domu. Uvnitř našel své podřízené – tucet mladých mužů, většinou nižších důstojníků – a všichni se točili kolem jeho mladé ženy. Chovali se tu výřečně, tu zase odtažitě, koketovali a pak zase byli vážní. Byli to jeho vyvolení, muži, kteří by byli příkladem každé brigády a každého batalionu v umění války. Will Cameron, mladý Ed Fitzgerald, Charles Beckwith v tmavozelené uniformě ostrostřelce, James Shaw, který se stal hrdinou v Ciudad Rodrigo. Jakmile jej uviděli přicházet, smích utichl.

„Pohov, pánové. Se světem ještě není ámen. Magdaleno, má drahá, určitě se nebudeš zlobit, když si z jídelny uděláme hlavní štáb. Charlesi, zajistěte prosím, aby byli všichni poslové instruováni, že mají čekat v salonu. Má milá Magdaleno, budeme potřebovat nějaké jídlo. Kuchař by nám mohl připravit malou večeři, a ať uvaří dostatečné množství zeleného čaje. Obávám se totiž, že tu budeme sedět celý večer.“

Cítil, jak je to zneklidnilo. Usmál se.

„Ale no tak, pánové. Žádné strachy. Ujišťuji vás, že se budete moci – a to všichni – nakonec účastnit plesu vévodkyně. Nařídil to sám vrchní velitel. Všechno půjde podle plánu. Williame, buďte tak hodný, najděte pana Jacksona. Nejspíš se o samotě prochází po parku.“

Jeho poznámka o Jacksonovi a jeho oblibě v rozjímání uvolnila napjatou atmosféru v místnosti.

„A Edwarde, vy sežeňte plukovníka Meyera ze 3. německé legie husarů. Jeho muži budou dnes večer sloužit jako naši kurýři a naše eskorta.“

Mladíci vyrazili splnit svůj úkol a De Lancey najednou pocítil tíhu zodpovědnosti své pozice. Uvědomil si, že ať už se na bitevním poli odehraje cokoliv, bude to pro něj naprosto klíčové. Jeho povinností bylo zajistit, aby všechno fungovalo bez chybičky, jinak by to vedlo ke katastrofě. Ručil za to, že každý voják jednotek spojenecké armády, asi devadesát pět tisíc mužů, bude na přesném místě určení, které stanoví Wellington, a v přesně určenou dobu. A za to, že jakmile dorazí, budou řádně vybaveni výzbrojí a municí v požadovaném množství.

Magdalena znervózněla, na rtech se jí mihl líbezný úsměv a už spěchala poradit se s kuchařem. De Lancey vstoupil do jídelny, z brašny z jemné kůže vytáhl svazek papírů s písemnými rozkazy, které mu Wellington předal, a položil je na stůl před sebou. Začali přijíždět další důstojníci. William Gomm z elitního pluku Coldstream, spolu s Hollisem Bradfordem z Královské gardy, kteří se právě věnovali nakupování a byli obtěžkáni balíky krajek; George Dawson od dragounů a Johnny Jessop ze Čtyřicátého čtvrtého. A další mladí muži, většinou kapitáni – a za nimi poručíci, Peter Barrailler a konečně rovněž Basil Jackson, kterého našli, jak De Lancey předpokládal, sedícího v parku a ponořeného do četby Byrona. Bylo tu šestnáct pomocných důstojníků zásobovací služby a jejich dvanáct zástupců. Jeho vojenská rodina.

Během chvílky se to v místnosti začalo hemžit lidmi, jak se každý ve štábu chopil svého úkolu. Mapy přinesené v tubách byly vytaženy a rozprostřeny na stole, aby bylo možné vysledovat ty

nejvhodnější cesty a tonáž každého mostu – a rozhodnout, jestli jsou schopné pojmout artilerii nebo kavalerii. Okolo dlouhého stolu se důstojníci rozestavili na svá stanoviště a na chvíli se z nich stali písaři, kteří úhledným rukopisem a ve dvou vyhotoveních opisovali všechny vévodovy rozkazy:

- Dörnbergova kavalerie, pochodovat na Vilvorde;
- Uxbridgeova kavalerie, kromě 2. regimentu husarů, sešikovat se u Ninove;
- První divize sešikovat se u Athu a připravit se na přesun;
- Třetí divize sešikovat se u Braine-le-Comte;
- Čtvrtá divize sešikovat se u Grammontu;
- Pátá divize, 81. regiment a hannoverské jednotky 6. divize připravit se ihned k odchodu z Bruselu;
- Sbor vévody brunšvického seřadit se na cestě mezi Bruselem a Vilvorde;
- Nassavské jednotky sešikovat se u cesty na Louvain;
- Hannoverské jednotky 5. divize sešikovat se u Halu a zítra pochodovat směrem k Bruselu;
- Princ Oranžský sešikovat v Nivelles, 2. a 3. divize pod velením Perponcher-Sedlnického a barona Chassého;
- Artilerii připravit k odchodu za úsvitu.

Ve skutečnosti tedy byla připravována k tažení celá armáda. De Lancey zatím pozoroval, že žádné z jednotek nebyl nařízen útok. Jedná obezřetně. Wellington čeká. Nepůjde hned Prusům na pomoc. Věřil tomu, že je to léčka. Ale co když měl D'Alava pravdu? Stejně tak se ani Wellington nemusí mýlit.

Francouzi mohou postupovat jinak, než se D'Alava domnívá. De Lancey však začal být poněkud neklidný. Rozhodl se, že hned následující ráno, ještě než armáda vyrazí, pošle Magdalenu pryč – do Antverp, daleko od místa, které jak on, tak Španěl považovali za jasný cíl francouzského útoku.

Víc jak dvě hodiny štáb zapisoval a opisoval, osušoval inkoust, skládal a pečtil; předával zprávy husarům čekajícím ve vedlejší místnosti a jejich kopie ukládal na konec stolu. De Lancey

celou dobu studoval mapy; jakmile si všiml nějaké nesrovnalosti, změnil trasu a následně i rozkaz. Magdalena a sloužící nosili neustále čaj v konvicích a várnicích a všechno, co byl kuchař schopen připravit k večeři pro důstojníky – převážně sendviče a jiné drobné občerstvení. Toho se však téměř ani nedotkli, neboť jejich pracovní tempo nepolevovalo a De Lancey neustále spekuloval, měnil trasy nebo najednou vydal úplně nový rozkaz.

Když skončili, bylo po deváté. V tu chvíli se všichni nižší důstojníci, aniž by si udělali přestávku, shromáždili u konce jídelního stolu a De Lancey jim rozdal kopie rozkazů. Tato praktika se osvědčila ve Španělsku. Kolikrát se stalo, že kurýr na koni měl nehodu nebo byl zdržen, protože čelil nějaké nenadálému nebezpečí? Druhá kopie každého rozkazu nyní bude předávána „rukou důstojníka“. A stejně jako originály bude každá předána oproti potvrzení o přijetí přímo z ruky příjemce.

Kontrolovat a znovu překontrolovat. To je jediná správná cesta, věřil De Lancey. A modlil se, aby se neukázalo, že někde udělal chybu. Že něco opomněl. A že něco nevyjde. Neboť pokud by se plány Wellingtonovy opatrné strategie jakkoliv zvirtly a následkem toho by v této bitvě prohráli, věděl dobře, že v této armádě existuje jen jeden jediný muž, který by za to byl hnán k zodpovědnosti.

*Gosselies, 20.30**Ney*

Doufal, že si večer trochu uleví od toho celodenního horka, avšak i večer bylo extrémně teplo a vlhkost ve vzduchu věstila přicházející bouřku. Michel Ney, vévoda z Elchingenu, kníže moskevský, vysoký, se širokou hrudí a velmi dobře vyhlížející ve zlatem vyšíváném tmavomodrém kabátě maršála Francie, stál sám v zahradě domku pobořeného střelami z děl, který se nacházel na okraji města Gosselies, a hleděl k severu. Polním dalekohledem pozoroval sluncem zalitá pole vysoko rostlého žita a pšenice, která se táhla směrem k Bruselu a k čekajícímu nepříteli. Za ním stál přivázaný k jabloni poklidně se pasoucí kůň, kterého přede dvěma dny koupil od svého starého přítele maršála Mortiera, když ho sklátila nemoc v Beaumontu. Mortier, veterán, který přežil Friedland, Španělsko, Rusko, Lipsko, byl nyní, v této době největší nouze, zasažen ne kulkou z nepřítelovy muškety, nýbrž ischiasem. Nikdo z nich prostě nemládl.

Po jeho boku se najednou zjevil důstojník. Mladý pobočník. Velitel batalionu Arman Rollin. Ney promluvil první.

„Nevidím nic, Rolline. Nikoho. A co vy?“

„Nezaznamenal jsem žádný pohyb, pane.“

Ney sklonil skládací dalekohled. „Ne. Proč bychom taky měli nějaký zaznamenat? Samozřejmě že tu nejsou. Jsou jižněji. A víc na východ. Nebojte se, Rolline, my jsme je našli. Ještě jsme je však nevyhlákali, aby s námi bojovali. A to je přece naším úkolem, že ano?“